

LEGE
pentru modificarea unor acte normative
(reglementarea urmăririi bunurilor în proceduri concurente și audierea
persoanelor acuzate în proceduri distincte)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. Codul de procedură penală nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 41 alineatul (1), punctul (6) textul „ 109, 110 și 110¹” se substituie cu textul „105¹, 109, 110 și 110¹”.

2. La articolul 90 alineatul (3), punctul (8) se completează cu textul „în aceeași cauză penală”.

3. Se completează cu articolul 105¹, cu următorul cuprins:

„Articolul 105¹. Declarațiile persoanei acuzate în cadrul
unei proceduri separate

(1) Persoana bănuită, învinuită sau inculpată de comiterea aceleiași fapte sau a unei fapte conexe, dar examinate într-o procedură separată, poate fi audiată în calitate de martor în cauza penală respectivă doar la cererea motivată a părților din care să rezulte relevanța declarațiilor pentru obiectul cauzei și cu acordul scris al persoanei audiate, exprimat în prezența apărătorului.

(2) Audierea se efectuează cu participarea obligatorie a apărătorului martorului.

(3) Înainte de audiere, judecătorul de instrucție sau instanța de judecată explică martorului dreptul de a nu răspunde la întrebările care ar putea conduce la autoincriminarea sa, dreptul de a refuza să facă declarații, precum și faptul că declarațiile făcute pot fi utilizate ca probe în cauza în care aceasta are calitatea de bănuit, învinuit sau inculpat. Despre informarea persoanei cu privire la drepturile respective se face mențiune în procesul-verbal al audierii.

(4) Persoana audiată în condițiile prezentului articol nu depune jurământul prevăzut la art. 108, fiind prevenită doar asupra răspunderii pentru declarații mincinoase în privința faptelor ce nu vizează propria participare la comiterea infracțiunii în care are calitate de bănuit, învinuit sau inculpat.

(5) Judecătorul de instrucție sau instanța de judecată poate refuza audierea persoanei în condițiile prezentului articol, prin încheiere motivată, dacă constată că eventualele declarații astfel cum rezultă din cererea prevăzută la alin. (1), nu sunt relevante în cauza care se examinează sau dacă există indicii temeinice că acordul persoanei a fost obținut prin constrângere ori în absența unei asistențe juridice efective. Încheierea privind refuzul de audiere poate fi atacată separat cu recurs.”.

4. Articolul 207¹ se completează cu punctul 7) cu următorul cuprins:
„7) valorificarea bunurilor este necesară pentru stingerea unei obligații fiscale ajunse la scadență și acestea nu sunt urmărite de către alți creditori.”.

5. Articolul 207² se completează cu alineatul (7), cu următorul cuprins:
„(7) În cazul valorificării bunurilor prevăzute la art. 207¹ pct. 7), suma obținută, după stingerea obligației fiscale ajunse la scadență, se consemnează în contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale.”.

6. Articolul 210¹:

La alineatul (1) cuvintele „procurorul poate dispune, prin ordonanță motivată,” se substituie cu cuvintele „procurorul sau instanța de judecată care examinează cauza, pot dispune motivat,”;

La alineatul (2), după cuvântul „procurorului” se completează cu cuvintele „sau încheierea instanței de judecată”.

7. Se completează cu articolul 210², cu următorul cuprins:

„**Articolul 210².** Aplicarea măsurilor asigurătorii în cazul bunurilor grevate de drepturi reale de garanție și urmărite silit

(1) În cazul în care bunurile puse sub sechestrul urmează a fi valorificate în condițiile art. 102¹ din Codul de executare, la solicitarea executorului judecătoresc, procurorul, prin ordonanță motivată, sau, după caz, instanța de judecată, prin încheiere, dispune ridicarea sechestrului în vederea valorificării acestuia.

(2) După stingerea creanțelor garantate și deducerea cheltuielilor de executare silită, la notificarea executorului judecătoresc, procurorul prin ordonanță motivată sau după caz, instanța de judecată, prin încheiere, dispune aplicarea sechestrului asupra sumelor de bani rezultate din valorificarea bunurilor în procedura de executare silită, precum și asupra altor bunuri ale persoanei indicate la art. 204 alin. (1), în quantumul necesar pentru acoperirea valorii probabile a pagubei prevăzute la art. 204.

(3) În vederea executării prevederii alin. (2), sumele de bani rămase după stingerea creanțelor garantate și deducerea cheltuielilor de executare silită se consemnează în contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale.”.

Art. II. Codul de executare nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214–220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 102 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În situația în care asupra unor bunuri ale debitorului a fost instituit un sechestrul de către organele de urmărire penală, iar executorul judecătoresc identifică alte bunuri asupra cărora poate fi aplicat sechestrul, sau aplică sechestrul repetat, în condițiile alin. (1), ori inițiază procedura de valorificare a bunurilor

asupra cărora organele de urmărire penală au aplicat anterior măsura sechestrului, acesta transmite neîntârziat Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale o notificare scrisă despre acest fapt. La solicitarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale, executorul judecătoresc este obligat să pună la dispoziție datele și informațiile din dosarul de executare, în măsura în care acestea sunt relevante pentru atingerea scopului în vederea căruia a fost aplicat sechestrul de organul de urmărire penale sau pentru administrarea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală.”.

2. Se completează cu articolul 102¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 102¹**. Urmărirea bunurilor grevate de drepturi reale de garanție și sechestrate în procesul penal

(1) Bunurile asupra cărora sunt constituite drepturi reale de garanție și înregistrate anterior aplicării sechestrului în procesul penal, pot fi valorificate de către executorul judecătoresc, după notificarea prealabilă a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată ce a dispus sechestrul în procesul penal.

(2) Mijloacele bănești rezultate din valorificare, după deducerea cheltuielilor de executare silită, servesc cu prioritate la stingerea creanțelor garantate. Suma rămasă se consemnează în contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale.

(3) Bunurile sechestrate valorificate în condițiile prezentului articol se dobândesc libere de orice grevare, precum ipotecă, garanție reală mobilă, rezervă a proprietății sau alt drept de retenție de orice fel ori măsuri asigurătorii, și conțin garanție contra evicțiunii.”.

Art. III. Legea insolvenței nr. 149/2012 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.193–197, art.663), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 66 alineatul (1) se completează cu litera i¹), cu următorul cuprins:

„i¹) informează de îndată Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale cu privire la bunurile din masă debitoare asupra cărora a fost instituit sechestrul de organele de urmărire penală și, la solicitarea acesteia, furnizează datele și informațiile aflate în posesia sa, în măsura în care acestea sunt relevante pentru administrarea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală.”.

2. Articolul 140 se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) Creanța persoanei care pretinde repararea unui prejudiciu material sau moral cauzat nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia, se include sub condiție suspensivă, până la soluționarea definitivă a acțiunii civile cu stabilirea exactă a sumei despăgubirii cuvenite, în cadrul procesului penal, sau după caz, în ordinea procedurii civile.

3. Articolul 159 se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(5) În cazul în care acțiunea civilă prevăzută la art. 140 alin. (5¹) nu a fost soluționată până la închiderea procedurii de insolabilitate, indiferent dacă aceasta se finalizează urmare a încheierii procedurii de restructurare ori a celei de faliment, creanța apărută în baza hotărârii definitive pe marginea acțiunii civile se acoperă, după caz, din bunurile și veniturile debitorului în privința căruia s-a încheiat procedura de restructurare sau din sumele prevăzute la alin. (1).

(6) În cazul în care se constată că sumele prevăzute la alin. (1) nu sunt suficiente pentru plata creanței prevăzute la art. 140 alin. (5¹), creditorul poate intenta o acțiune pentru recuperarea creanței neacoperite împotriva fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvabilitate intenționată), în măsura în care acestora le este imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului.”.

Art. IV. Articolul 5 litera h) din Legea privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale nr. 48/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.155–161, art.252), după textul „autoritățile publice” se completează cu textul „și profesiile juridice”.

Art. V. Prezenta lege intră în vigoare după 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative

(reglementarea urmăririi bunurilor în proceduri concurente și audierea persoanelor acuzate în proceduri distincte)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege <i>privind modificarea unor acte normative (reglementarea urmăririi bunurilor în proceduri concurente și audierea persoanelor acuzate în proceduri distincte)</i> , a fost elaborat de Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea realizării Acțiunii 1.2.3 – <i>”Elaborarea și adoptarea cadrului normativ în domeniul partajării bunurilor urmărite în diferite proceduri”</i>, prevăzută în Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027, adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr. 342/2022. Totodată, proiectul de lege urmărește și executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 11/2025 privind excepțiile de neconstituționalitate a prevederilor art. 90 alin. (3) pct. 8) din Codul de procedură penală (<i>interdicția citării și audierii în calitate de martor a unei persoane în privința căreia sunt probe că a comis infracțiunea care se investighează</i>). În acest sens, Curtea Constituțională a emis o adresă prin care solicită legislatorului să reglementeze o procedură de soluționare a cererilor privind citarea și audierea în calitate de martor a persoanelor acuzate de comiterea aceleiași fapte sau a unei fapte conexe, dar examinate într-o procedură separată atunci când aceste persoane își exprimă acordul de a fi audiate în calitate de martor.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 11 din 23 septembrie 2025, Curtea Constituțională a admis excepțiile de neconstituționalitate privind prevederile art. 90 alin. (3) pct. 8) din Codul de procedură penală. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a reținut că, în prezent, art. 90 alin. (3) pct. 8) din Codul de procedură penală stabilește că <i>„nu pot fi citate și ascultate ca martori persoanele în privința cărora există probe că au comis infracțiunea investigată”</i>, această interdicție fiind instituită în scopul garantării efective a drepturilor procesuale ale persoanei vizate, inclusiv <i>„dreptul de a nu fi forțat să mărturisească împotriva sa, dreptul de a fi asistat de un apărător, dreptul de a nu se autoincrimina și dreptul la tăcere”</i>, nefiind admisibilă situația în care <i>„aceeași persoană are, deopotrivă, statutul de martor și de bănuț, învinuit sau inculpat în aceeași cauză penală”</i>. Deși interdicția din art. 90 alin. (3) pct. 8) urmărește protecția împotriva autoincriminării în aceeași cauză, Curtea a constatat că, în practică, apar situații în

care inculpatul solicită audierea, ca martori ai apărării, a unor persoane acuzate de comiterea aceleiași fapte sau a unei fapte conexe, însă ale căror cauze au fost disjuncte și se examinează în proceduri separate.

În această ipoteză, Curtea a observat expres că *„Codul de procedură penală nu prevede o procedură distinctă de examinare a unor astfel de cereri”*, iar în lipsa unei asemenea reglementări, *„instanțele de judecată resping aceste cereri doar pe baza normei contestate [...] fără a verifica în prealabil relevanța și oportunitatea acestor probe”*.

Mai mult, Curtea a reținut că un asemenea refuz din oficiu *„poate afecta în mod substanțial drepturile la apărare și de acces liber la justiție ale persoanei acuzate, deoarece aceasta ar fi lipsită de posibilitatea de a prezenta în mod efectiv probele martorilor în apărarea sa [...] și de a se baza pe acestea pentru a-și argumenta cauza”*. În consecință, *„drepturile acuzatului la acces liber la justiție și la apărare devin inefective și iluzorii”*.

Astfel, Curtea a constatat existența unei omisiuni de reglementare, aptă să constituie obiect al controlului de constituționalitate, în măsura în care aceasta are incidență asupra exercitării unor drepturi fundamentale. În mod expres, Curtea a conchis că *„omisiunea legislativă contravine articolelor 20 și 26 din Constituție [...] în partea în care nu reglementează o procedură distinctă de soluționare a cererilor privind citarea și audierea în calitate de martor a persoanelor acuzate [...] dar examinate într-o procedură separată, care își manifestă acordul de a fi audiate”*.

În plus, Curtea a clarificat că existența consimțământului persoanei care urmează a fi audiată nu poate constitui o problemă în sine, deoarece renunțarea la anumite drepturi procedurale poate fi admisă dacă este *„lipsită de echivoc”* și însoțită de garanții minime, iar statutul de martor nu îi interzice să facă uz de drepturile sale în calitate de suspect penal, inclusiv de privilegiul împotriva autoincriminării, fiind posibil ca persoana să fie obligată să se prezinte, dar nu poate fi obligată să dea declarații.

În considerarea celor constatate de Curtea Constituțională, este necesară intervenția legislativă pentru asigurarea compatibilității cadrului procesual penal cu exigențele constituționale.

Drept comparat. În contextul identificării deficiențelor cadrului normativ național și al necesității intervenției legislative, au fost examinate soluțiile legislative existente în unele state, în ceea ce privește audierea în calitate de martor a persoanelor învinuite de comiterea aceleiași infracțiuni sau a unei infracțiuni conexe, ale căror cauze au fost disjuncte și se află în proceduri separate de judecare.

România. Potrivit art.114 alin. (1) din Codul de procedură penală¹, poate fi audiată în calitate de martor orice persoană care are cunoștință despre fapte sau împrejurări de fapt care constituie probe în cauza penală. Totodată, art. 118 alin. (3) din același Cod consacră dreptul la tăcere și neautoincriminare, stabilind că *„declarația de martor dată de o persoană care, în aceeași cauză, anterior declarației a avut sau, ulterior, a dobândit calitatea de suspect ori inculpat nu poate*

¹ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/297206>

fi folosită împotriva sa”, iar organele judiciare sunt obligate să menționeze, la consemnarea declarației, calitatea procesuală anterioară. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a României a reținut că legea procesual-penală permite audierea unui participant la săvârșirea infracțiunii *„în calitate de martor, în cauza disjunctă”*, subliniind însă că acesta nu este un martor veritabil, întrucât în privința sa *„operează o prezumție de parțialitate”* (Decizia nr. 236 din 2 iunie 2020, § 65).

Germania. Codul de procedură penală german² consacră dreptul martorului de a refuza să răspundă la întrebările ale căror răspunsuri l-ar expune riscului de a fi urmărit penal, potrivit art. 55 alin. (1). De asemenea, art. 60 din același Cod exclude obligația depunerii jurământului pentru persoanele suspectate sau condamnate pentru infracțiunea care face obiectul anchetei ori pentru participarea la aceasta. Astfel, dreptul german permite audierea persoanei implicate în săvârșirea faptei, inclusiv în cauze conexe sau disjuncte, cu respectarea garanțiilor împotriva autoincriminării și cu limitarea obligațiilor procedurale specifice martorilor obișnuiți.

Italia. Codul de procedură penală italian³ reglementează în mod expres situația audierii persoanelor implicate în infracțiuni conexe. Potrivit art. 64 alin. (3) lit. c), persoana suspectată este avertizată că, dacă face declarații cu privire la faptele ce privesc răspunderea altora, va avea calitatea de martor în raport cu aceste fapte, beneficiind de garanțiile legale corespunzătoare. Articolele 197 și 197-bis stabilesc că inculpatul într-o procedură conexă sau pentru o infracțiune conexă poate fi audiat ca martor, inclusiv înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, cu condiția respectării unor garanții procedurale sporite: asistența obligatorie a avocatului, dreptul de a nu se autoincrimina și imposibilitatea utilizării declarațiilor date în calitate de martor împotriva persoanei care le-a făcut în propria cauză. Această soluție confirmă posibilitatea audierii coacuzatului judecat separat, în cadrul unei proceduri reglementate distinct.

- În cadrul normativ existent, instituirea sechestrului penal produce, în fapt, suspendarea realizării garanțiilor reale constituite anterior, deși acestea conferă creditorilor un drept de preferință opozabil tuturor, ceea ce generează blocaje procedurale, menținerea îndelungată a indisponibilizării bunurilor, deprecierea valorii acestora și, în cele din urmă, imposibilitatea satisfacerii creanțelor creditorilor garantați.

Potrivit articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, *„orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale”*. Protecția dreptului de proprietate și a drepturilor patrimoniale nu se limitează la recunoașterea formală a acestora, ci presupune existența unor mecanisme efective care să permită exercitarea lor reală și efectivă.

Or, indisponibilizarea bunurilor prin sechestrul penal împiedică exercitarea efectivă a drepturilor reale de garanție, deși acestea conferă creditorilor garantați un

² <https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/BJNR006290950.html>

³ <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.del.presidente.della.repubblica:1988-09-22;447>

drept de preferință opozabil tuturor. Ca urmare, creditorii ipotecari și gajiști, deși titulari ai unor garanții constituite anterior aplicării sechestrului, se află în *imposibilitatea* de a-și realiza creanțele, întrucât bunurile sechestrate penal nu pot fi urmărite în procedura de executare silită.

Totodată, valorificarea bunurilor sechestrate este admisă doar în condițiile restrictive prevăzute de art. 102 din Codul de executare, respectiv atunci când: *cauza penală a fost clasată, nu există prejudiciu material sau valoarea bunurilor depășește cuantumul prejudiciului asigurat prin sechestrul*.

Astfel, cadrul legal existent restrânge considerabil posibilitatea valorificării bunurilor sechestrate în cadrul procedurii penale, ceea ce, în practică, conduce la menținerea îndelungată a sechestrului, afectând protecția drepturilor creditorilor garanți, cât și stabilitatea circuitului civil a bunurilor grevate precum și deprecierea valorii bunurilor.

Spre deosebire de legislația națională, în **România** cadrul normativ și jurisprudența au consacrat soluția potrivit căreia existența unui sechestr penal nu blochează executarea silită inițiată de creditorii ipotecari sau gajiști. Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit expres că existența unui sechestr asigurator penal nu suspendă executarea silită în procedură civilă: „*Cu referire la dispozițiile art. 249 din Codul de procedură penală și art. 2345 din Codul civil, existența unui sechestr asigurator penal asupra imobilelor unei persoane fizice sau juridice nu suspendă executarea silită începută de un creditor ipotecar, al cărui drept de ipotecă asupra acelorași bunuri a devenit opozabil terților anterior înființării măsurii asiguratorii din procesul penal și nu determină nulitatea actelor de executare ulterioare înființării măsurii asiguratorii din procesul penal asupra acelorași bunuri*”⁴.

Astfel, dacă ipoteca este deja înscrisă în registrele de publicitate (la imobile, în cartea funciară), adică e opozabilă terților, în situația apariției unui sechestr penal al respectivului imobil, creditorul nu trebuie să conteste măsura asiguratorie sau să solicite ridicarea sechestrului penal, pentru a proceda la executarea silită a respectivului bun imobil: „*În urma vânzării silite a imobilului ipotecat se va proceda la îndeostularea cu prioritate a creditorului, urmând ca restul de preț obținut, în măsura în care va exista, să fie indisponibilizat pentru acoperirea creanțelor derivate din cauza penală*”. Oricum, creanța ipotecară are prioritate chiar și în ipoteza în care o parte vătămată ar avea un drept de creanță împotriva proprietarului imobilului supus urmăririi silite. Posibilitatea vânzării bunurilor sechestrate în procesul penal, urmată de radierea notării este reflectată și prin Regulamentul de avizare, recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară⁵.

Decizia ÎCCJ a fost interpretată în practică⁶ și în următoarele sensuri:

⁴ Decizia nr. 2 din 19 februarie 2018 referitoare la recursul în interesul legii cu privire la existența unor măsuri asiguratorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane fizice sau juridice: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/201313>

⁵ Art. 191, alin. 7 din Regulamentul aprobat prin Ordinul ANCPI nr. 600 din 8 februarie 2023, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 125 din 14 februarie 2023: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/265122>

⁶ Ghid de bune practici în activitatea de executare silită, capitolul 4.4, Pag. 148-157: https://www.universuljuridic.ro/wp-content/uploads/2021/01/ghid_poca_2020.pdf

- Executarea silită poate începe, la cererea creditorului ipotecar, chiar dacă, la data începerii executării silite, era instituită măsura sechestrului asigurător în procesul penal (deși termenul “începută” ar putea sugera o aplicare restrictivă a deciziei).

- Executorul judecătoresc poate continua urmărirea silită imobiliară la cererea unui creditor chirografar, chiar dacă, ulterior începerii urmăririi, este aplicată măsura sechestrului asigurător. Această interpretare este fundamentată pe argumentul că **procedura de executare silită este calitativ superioară măsurilor asigurătorii pentru că se întemeiază pe o creanță certă**. Astfel, dreptul la executare silită trebuie recunoscut oricărui creditor, cu condiția de a deține un titlu executoriu și, desigur, de a avea un drept de creanță certă, lichidă și exigibilă, chiar lipsit de garanții.

- Radierea sechestrului asigurător penal din cartea funciară în contextul intabulării dreptului de proprietate în favoarea adjudecatarului nu este condiționată de acordul organului penal care a înființat măsura asigurătorie sau a instanței de judecată.

Este posibilă începerea și continuarea urmăririi silite asupra oricărui bun, imobil sau mobil, venit ori creanță, chiar dacă ar face obiectul unei măsuri asigurătorii în procesul penal (sechestr sau poprire). Majoritatea argumentelor cu privire la concursul între măsurile asigurătorii luate în procesul penal asupra bunurilor imobile și executările silite demarate de creditori sunt valabile și în situația urmăririi mobiliare⁷.

- În același timp, cadrul legislativ actual nu creează premisele necesare pentru valorificarea bunurilor sechestrate în cadrul procedurii penale în vederea stingerii obligațiilor fiscale certe, lichide și exigibile, anterior finalizării definitive a procesului penal. În consecință, procesul de colectare a veniturilor bugetare este afectat, iar asupra contribuabililor se acumulează dobânzi și penalități suplimentare.

- În cadrul **procedurii de insolabilitate**, creanțele rezultate din acțiunile civile formulate de părțile vătămate în procesul penal nu beneficiază de un mecanism procedural care să le asigure protecția efectivă până la soluționarea definitivă a acțiunii civile. În situația în care procesul penal nu este soluționat definitiv anterior închiderii procedurii de insolabilitate, creanța părții vătămate se află într-o stare de incertitudine juridică, nefiind posibilă înscrierea ei ca creanță certă, lichidă și exigibilă. În lipsa unei dispoziții care să prevadă expres înscrierea provizorie, sub condiție

⁷ Mai multe detalii cu privire la chestiuni specifice legate de veniturile din salarii sau ratele la bancă sunt discutate aici: <https://www.juridice.ro/331042/incidenta-dispozitiilor-codului-de-procedura-civila-sau-ale-codului-de-procedura-fiscala-in-materia-masurilor-asiguratorii-luate-in-procesul-penal-concursul-intre-masurile-asiguratorii-luate-in-pro-.html>

suspensivă, în tabelul creditorilor, există riscul excluderii acestor creanțe din distribuirea sumelor obținute, în special în cazurile în care durata procesului penal depășește durata procedurii de lichidare.

- Cadrul normativ actual nu stabilește un mecanism expres de comunicare și informare reciprocă între autoritățile și subiecții investiți cu atribuții de aplicare a măsurilor asigurătorii sau de gestionare a bunurilor urmărite. În prezent, se atestă o lipsă de reglementare privind coordonarea acțiunilor între executorii judecătorești, administratorii insolvenței și organele de urmărire penală în situațiile în care patrimoniul debitorului face obiectul unor măsuri restrictive aplicate simultan.

Absența unor proceduri de notificare și cooperare între aceste entități generează dificultăți practice majore în gestionarea proceselor paralele (penale, civile sau de insolvență). Acest vid de reglementare ar putea duce la blocaje procedurale, incertitudine juridică privind prioritatea măsurilor aplicate și, în final, afectează eficiența procesului de recuperare a creanțelor sau a prejudiciilor, indiferent de natura procedurii inițiate.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Procedura de audiere a persoanelor acuzate în proceduri distincte

- Prin prezentul proiect de lege se propune modificarea art. 41 alin. (1) pct. 6) și art. 90 alin. (3) pct. 8) din Codul de procedură penală, precum și introducerea unui nou articol, art. 105¹ în Codul de procedură penală, măsuri care au ca finalitate punerea în executare a *Hotărârii Curții Constituționale nr. 11 din 23 septembrie 2025*.

Modificarea operată la **art. 41 alin. (1) pct. 6)** din Codul de procedură penală are caracter de corelare și este necesară pentru a oferi competență judecătorului de instrucție de a audia martorii în condițiile art. 105¹.

Intervenția propusă la **art. 90 alin. (3) pct. 8)** urmărește precizarea situațiilor în care este interzisă audierea unei persoane în calitate de martor, respectiv în cazul în care există probe că aceasta a comis aceeași infracțiune sau o faptă conexasă investigată în aceeași cauză penală, evitându-se astfel extinderea automată a interdicției asupra situațiilor în care persoana este cercetată într-o procedură penală separată.

Prin introducerea **art. 105¹** în Codul de procedură penală se instituie un cadru procedural distinct pentru audierea în calitate de martor, a persoanelor care au calitatea de bănuț, învinuit sau inculpat, examinate într-o cauză penală separată, pentru aceeași faptă sau pentru fapte conexe, în scopul asigurării respectării dreptului la apărare și a garanțiilor împotriva autoincriminării.

În acest sens, **alin. (1)** definește condițiile generale în care poate fi dispusă audierea ca martor a unei persoane care are calitatea de bănuț, învinuit sau inculpat

într-o procedură penală separată. O asemenea audiere este permisă la cererea motivată a părților, din care trebuie să rezulte relevanța declarațiilor pentru obiectul cauzei, și doar cu acordul scris al persoanei audiate, exprimat în prezența apărătorului. Prin această reglementare se urmărește prevenirea utilizării abuzive a calității de martor și garantarea caracterului benevol al declarațiilor, în concordanță cu dreptul de a nu se autoincrimina.

În ceea ce privește garanțiile procedurale prevăzute la **alin. (2)**, acestea consacră obligația participării apărătorului la audiere, ca garanție esențială a dreptului la apărare și a protecției împotriva autoincriminării în cadrul procesului de audiere. Apărătorul poate fi cel care asistă persoana în cauza penală în care aceasta are calitatea de bănuț, învinuit sau inculpat ori de un alt apărător ales de aceasta. În cazul în care persoana audiată nu dispune de apărător, i se acordă asistență juridică garantată de stat, în condițiile legii.

Prin reglementarea de la **alin. (3)**, se instituie o garanție procedurală activă menită să asigure respectarea standardelor de echitate procesuală, în special a prezumției de nevinovăție și a privilegiului împotriva autoincriminării (*nemo tenetur se ipsum accusare*), consacrate de art. 21 din Constituție și art. 21 din Codul de procedură penală.

Obligația imperativă a instanței sau a judecătorului de instrucție de a furniza explicații detaliate înainte de audiere are un dublu rol: (i) prevenirea autoincriminării involuntare, ceea ce garantează că martorul-acuzat înțelege pe deplin caracterul facultativ al răspunsurilor la întrebări care ar putea să-i agraveze propria situație juridică în procedura penală separată; și (ii) avertizarea asupra dualității probatorii, care reprezintă o obligație de a informa persoana că depozițiile sale, deși oferite într-o cauză în care are calitatea de martor, dobândește valoare probantă și în cauza în care aceasta are calitatea de bănuț, învinuit sau inculpat. Această „prevenire” elimină riscul ca persoana să fie determinată, prin inducere în eroare sau omisiune, să furnizeze date care ar putea fi utilizate ulterior împotriva sa.

Totodată, mențiunea obligatorie în procesul-verbal de audiere a martorului servește drept mecanism de control al legalității administrării probei, asigurând caracterul liber și informat al declarației, fapt ce „protejează” hotărârea judecătorească de eventuale critici privind nelegalitatea probatoriului.

Soluția consacrată la **alin. (4)** are ca scop delimitarea clară a regimului declarațiilor persoanei audiate în condițiile art. 105¹, având în vedere situația sa particulară de subiect procesual într-o altă cauză penală. Excluderea depunerii jurământului prevăzut la art. 108 reflectă faptul că persoana audiată nu se află într-o poziție identică cu cea a unui martor obișnuit, întrucât aceasta deține, într-o procedură penală separată, calitatea de bănuț, învinuit sau inculpat. Impunerea jurământului ar fi incompatibilă cu dreptul de a nu se autoincrimina și ar putea crea o presiune indirectă asupra persoanei de a face declarații care să îi afecteze propria situație procesuală. Prin această soluție, se asigură respectarea garanțiilor dreptului la apărare, fără a înlătura răspunderea pentru declarații mincinoase cu privire la fapte ce nu privesc propria implicare în infracțiune.

Totodată, norma menține răspunderea pentru declarații mincinoase doar în privința faptelor care nu privesc propria participare la comiterea infracțiunii,

asigurând astfel respectarea dreptului de a nu se autoincrimina, fără a înlătura obligația de loialitate procesuală cu privire la împrejurări externe cauzei sale.

Reglementarea de la **alin. (5)** materializează cerința expresă a Curții Constituționale din HCC nr. 11/2025 privind instituirea unei proceduri clare de soluționare a cererilor de audiere. Această normă oferă judecătorului de instrucție și instanței un control efectiv asupra admisibilității audierii. Dacă alin. (1) condiționează audierea de existența unei cereri motivate, din care să rezulte relevanța declarațiilor, precum și de acordul persoanei audiate, alin. (5) permite verificarea concretă a îndeplinirii acestor condiții și respingerea cererii, prin încheiere motivată, atunci când relevanța probei nu este demonstrată sau când consimțământul nu a fost exprimat liber ori în condițiile unei asistențe juridice efective. Refuzul audierii nu trebuie să aducă atingere caracterului echitabil al procedurii, motiv pentru care încheierea prin care se dispune refuzul este susceptibilă de recurs separat, asigurându-se astfel posibilitatea verificării respectării dreptului la apărare și a criteriilor de admisibilitate a probei.

Urmărirea bunurilor în proceduri concurente

- O noutate legislativă semnificativă propusă prin proiect vizează instituirea unui mecanism de valorificare a bunurilor sechestrate în scopul stingerii obligațiilor fiscale ajunse la scadență. Intervenția asupra art. **207¹** CPP prin completarea cu **pct. 7)** oferă temei legal pentru valorificarea anticipată a bunurilor sechestrate în procesul penal, în ipoteza în care debitorul înregistrează restanțe față de bugetul public național.

Această ipotecă normativă este condiționată de absența altor creditori (în afara statului), prevenind astfel lezarea drepturilor unor terțe persoane și asigurând un echilibru între interesele urmăririi penale și cele fiscale ale statului. Rațiunea acestei reglementări derivă din necesitatea de a preveni acumularea penalităților de întârziere și a majorărilor de întârziere aferente obligațiilor fiscale, fapt ce ar diminua, în final, masa bunurilor ce pot face obiectul unei eventuale confiscări.

În strânsă corelare cu acest aspect, modificarea art. **207²** din Codul de procedură penală, prin introducerea **alin. (7)**, reglementează fluxul financiar rezultat. Astfel, se stabilește expres că, după satisfacerea integrală a creanței fiscale, surplusul valoric nu va fi eliberat debitorului, ci va fi consemnat obligatoriu în contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale. Această abordare garantează menținerea efectului măsurii asigurătorii asupra echivalentului bănesc al bunului valorificat, asigurând continuitatea procesului de recuperare a bunurilor infracționale în fazele ulterioare ale procesului penal.

- Completarea Codului de procedură penală cu **art. 210²** are ca scop instituirea unui mecanism normativ, corelat cu noile dispoziții ale Codului de executare introduse prin prezentul proiect, care să permită valorificarea bunurilor sechestrate în procesul penal atunci când acestea sunt grevate de drepturi reale de garanție constituite și înregistrate anterior aplicării sechestrului penal.

În acest sens, **alin. (1)** al art. 210² reglementează procedura de ridicare a sechestrului penal asupra bunului supus valorificării, la solicitarea executorului judecătoresc, în ipoteza în care bunul urmează a fi valorificat potrivit art. 102¹ din Codul de executare, introdus prin prezentul proiect. Prin această dispoziție se stabilește competența procurorului sau, după caz, a instanței de judecată de a dispune, prin ordonanță motivată ori prin încheiere, ridicarea sechestrului exclusiv în scopul valorificării bunului. Norma instituie astfel un temei procedural clar pentru realizarea executării silite asupra bunurilor grevate de drepturi reale de garanție.

Alineatul (2) reglementează etapa ulterioară valorificării bunurilor, instituind mecanismul de transfer al măsurii asigurătorii de la bunul valorificat asupra valorii economice rezultate. Astfel, după stingerea creanțelor garantate și deducerea cheltuielilor de executare silită, sechestrul penal se aplică asupra sumelor de bani obținute din valorificare, asigurând continuitatea măsurii asigurătorii și realizarea scopurilor prevăzute la art. 204 din Codul de procedură penală.

Totodată, alin. (2) prevede că, în situația în care sumele rezultate sunt insuficiente sau nu acoperă integral valorile pentru care au fost dispuse anterior măsuri asigurătorii în vederea reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune, sechestrul penal poate fi aplicat și asupra altor bunuri ale persoanelor indicate la art. 204 alin. (1), în limita necesară pentru garantarea reparării prejudiciului.

La **alin. (3)** se reglementează modalitatea de punere în aplicare a măsurii prevăzute la alin. (2), prin consemnarea sumelor de bani rămase, după stingerea creanțelor garantate și deducerea cheltuielilor de executare silită, în contul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Această reglementare asigură administrarea unitară și transparentă a sumelor rezultate din valorificare și menținerea lor sub incidența măsurilor asigurătorii până la soluționarea definitivă a cauzei penale.

Astfel, se creează un mecanism procedural care permite valorificarea bunurilor grevate de garanții reale constituite anterior sechestrului penal, fără a afecta finalitatea măsurilor asigurătorii dispuse în procesul penal, asigurând totodată respectarea dreptului de preferință al creditorilor garantați și eficiența recuperării prejudiciilor cauzate prin infracțiuni.

- În ceea ce privește Codul de executare, proiectul de lege prevede completarea **art. 102 cu alin. (3)**, prin care se instituie obligația executorului judecătoresc de a informa de îndată Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în situațiile în care identifică bunuri în patrimoniul debitorului, aplică sechestrul repetat sau inițiază procedura de valorificare a bunurilor sechestrate în procesul penal, precum și obligația de a furniza, la solicitarea Agenției, datele și informațiile relevante.

Această soluție legislativă se înscrie într-o abordare coerentă a cadrului normativ, având în vedere că o obligație similară a fost instituită și în sarcina administratorului/lichidatorului insolvabilității, prin completarea **art. 66 alin. (1)** din Legea insolvabilității nr. 149/2012 cu **lit. h¹**).

- În vederea reglementării procedurii de valorificare a bunurilor sechestrate în procesul penal, Codul de executare se completează cu **art. 102¹**, aplicabil bunurilor grevate de drepturi reale de garanție constituite anterior aplicării sechestrului penal.

Alineatul (1) al art. 102¹ consacră posibilitatea valorificării bunurilor grevate de drepturi reale de garanție de către executorul judecătoresc, cu condiția notificării prealabile a organului care a dispus sechestrul penal – fie organul de urmărire penală, procurorul sau fie instanța de judecată. În această ipoteză, organul competent are obligația, potrivit art. 210¹ din Codul de procedură penală, să dispună substituirea bunului valorificat cu sumele de bani obținute din valorificare, asigurând astfel continuitatea măsurii asigurătorii dispuse în temeiul art. 204 CPP. În acest sens, se impune intervenții la art. 210¹ din Codul de procedură penală pentru a oferi competența instanței care examinează cauza să dispună înlocuirea bunurilor sechestrate.

În ceea ce privește **alin. (2)** al art. 102¹ din Codul de executare, reglementează destinația sumelor de bani obținute din valorificare, stabilind că acestea sunt utilizate cu prioritate pentru stingerea creanțelor garantate, după deducerea cheltuielilor de executare silită, iar diferența se consemnează în contul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale. Prin această normă se respectă dreptul de preferință al creditorilor garantați și, simultan, se protejează interesul public specific procesului penal.

Alineatul (3) stabilește efectele juridice ale valorificării, consacrand faptul că bunurile vândute în condițiile acestui articol sunt dobândite libere de orice sarcini, inclusiv ipotecă, garanție reală mobilă, rezervă a proprietății, drept de retenție sau alte măsuri asigurătorii, beneficiind totodată de garanția contra evicțiunii. Prin această reglementare se asigură securitatea juridică a dobânditorilor și se facilitează reintegrarea bunurilor valorificate în circuitul civil, în condiții de stabilitate și previzibilitate.

- Prin proiectul de lege se propune completarea **art. 140** din *Legea insolvenței nr. 149/2012* cu **alin. (5)¹**, în vederea instituirii posibilității înscrierii în tabelul creditorilor, sub condiție suspensivă, a creanței persoanei care pretinde repararea unui prejudiciu material sau moral cauzat nemijlocit printr-o faptă prevăzută de legea penală, până la soluționarea definitivă a acțiunii civile în cadrul procesului penal sau, după caz, al procedurii civile.

Această intervenție legislativă este determinată de necesitatea asigurării unei protecții efective a drepturilor patrimoniale ale persoanelor vătămate, în contextul în care durata procesului penal poate depăși durata procedurii de insolvență, ceea ce, în lipsa unei astfel de reglementări, ar putea conduce la pierderea posibilității reale de recuperare a prejudiciului.

În corelare cu această modificare, **art. 159** din *Legea insolvenței* se completează cu alin. (5) și (6), care reglementează regimul juridic al creanței înscrise sub condiție suspensivă. Deci această intervenție are ca obiectiv

salvgardarea drepturilor creditorilor vătămați în cazul în care procesul penal de stabilire a prejudiciului excedă durata procedurii de insolvabilitate.

Prin introducerea **alin. (5)**, se reglementează un mecanism de succesiune a obligațiilor, asigurându-se că închiderea procedurii de insolvabilitate nu duce la stingerea creanței rezultate din infracțiune. Astfel, dacă acțiunea civilă este soluționată definitiv ulterior încheierii procedurii de restructurare sau de faliment, creanța dobândește vocație la plată. Această prevedere elimină riscul ca durata excesivă a procesului penal să devină un impediment în realizarea dreptului la despăgubire.

Complementar, **alin. (6)** instituie un remediu juridic subsidiar, oferind creditorului vătămat pârgă procesuală de a urmări patrimoniul persoanelor vinovate de starea de insolvabilitate a debitorului. În situația în care masa debitoare sau sumele rezervate se dovedesc insuficiente pentru acoperirea integrală a prejudiciului (material sau moral), se consacră dreptul de a atrage răspunderea personală a fondatorilor, membrilor organului executiv sau a altor persoane. Această măsură are un puternic caracter disuasiv și echitabil, sancționând insolvabilitatea intenționată și garantând că persoanele care au determinat prăbușirea financiară a debitorului nu se pot sustrage de la obligația de reparare a prejudiciilor cauzate prin fapte interzise de legea penală.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu există.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectului de lege va avea un impact financiar pozitiv, prin posibilitatea stingerii cu prioritate a obligațiilor fiscale scadente din sumele obținute ca urmare a valorificării bunurilor sechestrate penal. În acest mod, statul va putea încasa venituri din bunuri care, în prezent, rămân blocate pe durata procesului penal.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectului de lege va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat, prin reglementarea expresă a posibilității de valorificare a bunurilor sechestrate în cadrul procesului penal asupra cărora sunt constituite drepturi reale de garanție.

În acest sens, noile dispoziții permit exercitarea efectivă a drepturilor de preferință ale creditorilor garantați, constituite anterior instituirii sechestrului penal, și elimină blocajele procedurale generate de suprapunerea măsurilor asigurătorii penale cu procedurile de executare silită. În același timp, reglementarea propusă conferă siguranță juridică pentru persoanele interesate de dobândirea bunurilor valorificate, prin consacrarea dobândirii acestora libere de sarcini și cu garanția contra evicțiunii, facilitând reintegrarea bunurilor în circuitul civil.

4.4. Impactul social
Din perspectiva impactului social, proiectul de lege generează efecte pozitive, prin reglementarea posibilității înscrierii în tabelul creditorilor, sub condiție suspensivă, a creanței persoanei care pretinde repararea unui prejudiciu material sau moral cauzat nemijlocit printr-o faptă prevăzută de legea penală, până la soluționarea definitivă a acțiunii civile în cadrul procesului penal sau, după caz, al procedurii civile. Această intervenție legislativă răspunde necesității asigurării unei protecții efective a drepturilor patrimoniale ale persoanelor prejudiciate, în situațiile în care durata procesului penal depășește durata procedurii de insolvență, evitând pierderea posibilității reale de valorificare a creanței.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, anunțul privind inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la directoriul Transparența decizională, secțiunea Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative. Anunțul poate fi vizualizat la accesând acest link https://justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-proiectului-de-lege-privind-modificarea-1.
7. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Prezentul proiect de lege nu va impune necesitatea modificării altor acte normative.
8. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Ca urmare a adoptării proiectului de lege, nu se impune întreprinderea unor măsuri suplimentare pentru punerea în aplicare a prevederilor acestuia.

Secretar de stat

Eduard SERBENCO

TABEL COMPARATIV
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(reglementarea urmăririi bunurilor în proceduri concurente și audierea persoanelor acuzate în proceduri distincte)

	Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
Art. I.	Codul de procedură penală nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699), cu modificările ulterioare		
1.	Articolul 41. Competența judecătorului de instrucție (1) Judecătorul de instrucție asigură controlul judecătoresc în cursul urmăririi penale prin: 1) dispunerea, înlocuirea, încetarea sau revocarea arestării preventive și a arestării la domiciliu; 2) dispunerea liberării provizorii a persoanei reținute sau arestate, revocarea ei, ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport; 3) autorizarea efectuării percheziției, examinării corporale, punerii sub sechestru a bunurilor, ridicării de obiecte ce conțin secret de stat, comercial, bancar, a exhumării cadavrului; 4) dispunerea internării persoanei în instituție medicală; 5) autorizarea interceptării comunicărilor, reținerii, cercetării, predării, percheziționării sau ridicării trimiterilor poștale, înregistrării de imagini; 6) audierea martorilor în condițiile art. 109, 110 și 110¹; [...]	La articolul 41 alineatul (1), punctul (6) textul „ 109, 110 și 110¹” se substituie cu textul „105¹, 109, 110 și 110¹”.	Articolul 41. Competența judecătorului de instrucție (1) Judecătorul de instrucție asigură controlul judecătoresc în cursul urmăririi penale prin: 1) dispunerea, înlocuirea, încetarea sau revocarea arestării preventive și a arestării la domiciliu; 2) dispunerea liberării provizorii a persoanei reținute sau arestate, revocarea ei, ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport; 3) autorizarea efectuării percheziției, examinării corporale, punerii sub sechestru a bunurilor, ridicării de obiecte ce conțin secret de stat, comercial, bancar, a exhumării cadavrului; 4) dispunerea internării persoanei în instituție medicală; 5) autorizarea interceptării comunicărilor, reținerii, cercetării, predării, percheziționării sau ridicării trimiterilor poștale, înregistrării de imagini; 6) audierea martorilor în condițiile 105¹, 109, 110 și 110¹; [...]

2. Articolul 90. Martorul (1) Martorul este persoana citată în această calitate de organul de urmărire penală sau de instanță, precum și persoana care face declarații, în modul prevăzut de prezentul cod, în calitate de martor. Ca martori pot fi citate persoane care posedă informații cu privire la vreo circumstanță care urmează să fie constatată în cauză. (2) Nici o persoană nu poate fi silită să facă declarații contrar intereselor sale sau ale rudelor sale apropiate. (3) Nu pot fi citați și ascultați ca martori: 1) persoanele care, din cauza defectelor fizice sau psihice, nu sînt în stare să înțeleagă just împrejurările care au importanță pentru cauză și să facă referitor la ele declarații exacte și juste; [...] 7) medicul de familie și alte persoane care au acordat îngrijire medicală – referitor la viața privată a persoanelor pe care le deservesc; 8) persoana față de care există anumite probe că a săvîrșit infracțiunea ce se investighează; 9) Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, adjuncții Avocatului Poporului și funcționarii Oficiului Avocatului Poporului – referitor la faptele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea atribuțiilor lor; 10) - <i>abrogat</i>.	La articolul 90 alineatul (3), punctul (8) se completează cu textul „în aceeași cauză penală”.	Articolul 90. Martorul (1) Martorul este persoana citată în această calitate de organul de urmărire penală sau de instanță, precum și persoana care face declarații, în modul prevăzut de prezentul cod, în calitate de martor. Ca martori pot fi citate persoane care posedă informații cu privire la vreo circumstanță care urmează să fie constatată în cauză. (2) Nici o persoană nu poate fi silită să facă declarații contrar intereselor sale sau ale rudelor sale apropiate. (3) Nu pot fi citați și ascultați ca martori: 1) persoanele care, din cauza defectelor fizice sau psihice, nu sînt în stare să înțeleagă just împrejurările care au importanță pentru cauză și să facă referitor la ele declarații exacte și juste; [...] 7) medicul de familie și alte persoane care au acordat îngrijire medicală – referitor la viața privată a persoanelor pe care le deservesc; 8) persoana față de care există anumite probe că a săvîrșit infracțiunea ce se investighează în aceeași cauză penală. 9) Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, adjuncții Avocatului Poporului și funcționarii Oficiului Avocatului Poporului – referitor la faptele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea atribuțiilor lor; 10) - <i>abrogat</i>.
---	---	---

2.		Se completează cu articolul 105¹, cu următorul cuprins: „Articolul 105¹. Declarațiile persoanei acuzate în cadrul unei proceduri separate (1) Persoana bănuită, învinuită sau inculpată de comiterea aceleiași fapte sau a unei fapte conexe, dar examinate într-o procedură separată, poate fi audiată în calitate de martor în cauza penală respectivă doar la cererea motivată a părților din care să rezulte relevanța declarațiilor pentru obiectul cauzei și cu acordul scris al persoanei audiate, exprimat în prezența apărătorului. (2) Audierea se efectuează cu participarea obligatorie a apărătorului martorului. (3) Înainte de audiere, judecătorul de instrucție sau instanța de judecată explică martorului dreptul de a nu răspunde la întrebările care ar putea conduce la autoincriminarea sa, dreptul de a refuza să facă declarații, precum și faptul că declarațiile făcute pot fi utilizate ca probe în cauza în care aceasta are calitatea de bănuit, învinuit sau inculpat. Despre informarea persoanei cu privire la drepturile respective se face mențiune în procesul-verbal al audierii. (4) Persoana audiată în condițiile prezentului articol nu depune jurământul prevăzut la art. 108, fiind prevenită doar asupra răspunderii pentru declarații mincinoase în privința faptelor ce nu vizează propria participare la comiterea infracțiunii	Articolul 105¹. Declarațiile persoanei acuzate în cadrul unei proceduri separate (1) Persoana bănuită, învinuită sau inculpată de comiterea aceleiași fapte sau a unei fapte conexe, dar examinate într-o procedură separată, poate fi audiată în calitate de martor în cauza penală respectivă doar la cererea motivată a părților din care să rezulte relevanța declarațiilor pentru obiectul cauzei și cu acordul scris al persoanei audiate, exprimat în prezența apărătorului. (2) Audierea se efectuează cu participarea obligatorie a apărătorului martorului. (3) Înainte de audiere, judecătorul de instrucție sau instanța de judecată explică martorului dreptul de a nu răspunde la întrebările care ar putea conduce la autoincriminarea sa, dreptul de a refuza să facă declarații, precum și faptul că declarațiile făcute pot fi utilizate ca probe în cauza în care aceasta are calitatea de bănuit, învinuit sau inculpat. Despre informarea persoanei cu privire la drepturile respective se face mențiune în procesul-verbal al audierii. (4) Persoana audiată în condițiile prezentului articol nu depune jurământul prevăzut la art. 108, fiind prevenită doar asupra răspunderii pentru declarații mincinoase în privința faptelor ce nu vizează propria participare la comiterea infracțiunii în care are calitate de bănuit, învinuit sau inculpat. (5) Judecătorul de instrucție sau instanța de judecată poate refuza audierea persoanei în condițiile prezentului articol, prin încheiere motivată, dacă constată că eventualele declarații
----	--	---	---

		în care are calitate de bănuît, învinuit sau inculpat. (5) Judecătorul de instrucție sau instanța de judecată poate refuza audierea persoanei în condițiile prezentului articol, prin încheiere motivată, dacă constată că eventualele declarații astfel cum rezultă din cererea prevăzută la alin. (1), nu sunt relevante în cauza care se examinează sau dacă există indicii temeinice că acordul persoanei a fost obținut prin constrângere ori în absența unei asistențe juridice efective. Încheierea privind refuzul de audiere poate fi atacată separat cu recurs.”.	astfel cum rezultă din cererea prevăzută la alin. (1), nu sunt relevante în cauza care se examinează sau dacă există indicii temeinice că acordul persoanei a fost obținut prin constrângere ori în absența unei asistențe juridice efective. Încheierea privind refuzul de audiere poate fi atacată separat cu recurs.
3.	Articolul 207¹. Cazuri speciale de valorificare anticipată a bunurilor sechestrate La cererea proprietarului bunurilor sau cu acordul acestuia ori, după caz, la demersul procurorului, instanța de judecată care a aplicat sechestrul sau instanța care judecă cauza, în cursul urmăririi penale și al judecării cauzei, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, poate dispune de îndată valorificarea bunurilor sechestrate. În lipsa acordului proprietarului, bunurile asupra cărora a fost aplicat sechestrul pot fi valorificate anticipat, în mod excepțional, în următoarele situații: 1) depozitarea, întreținerea sau gestionarea bunurilor sechestrate necesită cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea lor; 1¹) administrarea bunurilor necesită condiții speciale și expertiză care nu sunt ușor accesibile;	Articolul 207¹ se completează cu punctul 7) cu următorul cuprins: „7) valorificarea bunurilor este necesară pentru stingerea unei obligații fiscale ajunse la scadență și acestea nu sunt urmărite de către alți creditori.”.	Articolul 207¹. Cazuri speciale de valorificare anticipată a bunurilor sechestrate La cererea proprietarului bunurilor sau cu acordul acestuia ori, după caz, la demersul procurorului, instanța de judecată care a aplicat sechestrul sau instanța care judecă cauza, în cursul urmăririi penale și al judecării cauzei, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, poate dispune de îndată valorificarea bunurilor sechestrate. În lipsa acordului proprietarului, bunurile asupra cărora a fost aplicat sechestrul pot fi valorificate anticipat, în mod excepțional, în următoarele situații: 1) depozitarea, întreținerea sau gestionarea bunurilor sechestrate necesită cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea lor; 1¹) administrarea bunurilor necesită condiții speciale și expertiză care nu sunt ușor accesibile; 2) valoarea bunurilor s-a diminuat semnificativ, în proporție de cel puțin 10% pe

	2) valoarea bunurilor s-a diminuat semnificativ, în proporție de cel puțin 10% pe parcursul unui an din momentul aplicării sechestrului; 3) termenul de garanție sau de valabilitate a bunurilor expiră; 4) bunurile sînt produse inflamabile, petroliere sau prezintă un alt risc pentru viața, sănătatea persoanelor sau pentru mediu; 5) bunurile sînt animale sau păsări vii; 6) bunurile sunt mijloace de transport.		parcursul unui an din momentul aplicării sechestrului; 3) termenul de garanție sau de valabilitate a bunurilor expiră; 4) bunurile sînt produse inflamabile, petroliere sau prezintă un alt risc pentru viața, sănătatea persoanelor sau pentru mediu; 5) bunurile sînt animale sau păsări vii; 6) bunurile sunt mijloace de transport; 7) valorificarea bunurilor este necesară pentru stingerea unei obligații fiscale ajunse la scadență și acestea nu sunt urmărite de către alți creditori.
4.	Articolul 207². Mecanismul de valorificare a bunurilor sechestrate (1) În condițiile prevăzute de art. 207¹, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale solicită procurorului înaintarea unui demers cu privire la valorificarea bunurilorsechestrate și scoaterea de sub sechestru a acestora către judecătorul de instrucție sau către instanța care judecă cauza. [...] (6) Sumele obținute din valorificarea bunurilor infraționale se depun pe un cont temporar administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale. În termen de cel mult 3 zile, organul de urmărire penală este informat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale despre depunerea banilor pe contul respectiv.	Articolul 207² se completează cu alineatul (7), cu următorul cuprins: „(7) În cazul valorificării prevăzute la art. 207¹ pct. 7), suma obținută, după stingerea obligației fiscale ajunse la scadență, se consemnează în contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale.”.	Articolul 207². Mecanismul de valorificare a bunurilor sechestrate (1) În condițiile prevăzute de art. 207¹, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale solicită procurorului înaintarea unui demers cu privire la valorificarea bunurilorsechestrate și scoaterea de sub sechestru a acestora către judecătorul de instrucție sau către instanța care judecă cauza. [...] (6) Sumele obținute din valorificarea bunurilor infraționale se depun pe un cont temporar administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale. În termen de cel mult 3 zile, organul de urmărire penală este informat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale despre depunerea banilor pe contul respectiv. (7) În cazul valorificării prevăzute la art. 207¹ pct. 7), suma obținută, după stingerea obligației fiscale ajunse la scadență, se

			consemnează în contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale.
5.	Articolul 210¹. Înlocuirea bunurilor puse sub sechestru (1) La solicitarea persoanelor indicate la art. 204 alin. (1), procurorul poate dispune, prin ordonanță motivată, înlocuirea bunurilor puse sub sechestru cu alte bunuri, dacă acestea sunt libere de orice vicii și sunt deținute în proprietate de aceste persoane. Valoarea bunurilor a căror înlocuire se solicită trebuie să fie cel puțin egală cu valoarea bunurilor sechestrate, stabilită în conformitate cu regulamentul aprobat de Guvern. (2) Ordonanța procurorului se transmite spre executare entităților responsabile. [...]	Articolul 210¹: La alineatul (1) cuvintele „procurorul poate dispune, prin ordonanță motivată,” se substituie cu cuvintele „procurorul sau instanța de judecată care examinează cauza, pot dispune motivat,”; La alineatul (2), după cuvântul „procurorului” se completează cu cuvintele „sau încheierea instanței de judecată”.	Articolul 210¹. Înlocuirea bunurilor puse sub sechestru (1) La solicitarea persoanelor indicate la art. 204 alin. (1), procurorul sau instanța de judecată care examinează cauza, pot dispune motivat, înlocuirea bunurilor puse sub sechestru cu alte bunuri, dacă acestea sunt libere de orice vicii și sunt deținute în proprietate de aceste persoane. Valoarea bunurilor a căror înlocuire se solicită trebuie să fie cel puțin egală cu valoarea bunurilor sechestrate, stabilită în conformitate cu regulamentul aprobat de Guvern. (2) Ordonanța procurorului sau încheierea instanței de judecată se transmite spre executare entităților responsabile. [...]
6.		Se completează cu articolul 210² , cu următorul cuprins: „Articolul 210². Aplicarea măsurilor asiguratorii în cazul bunurilor grevate de drepturi reale de garanție și urmărite silit (1) În cazul în care bunurile puse sub sechestru urmează a fi valorificate în condițiile art. 102¹ din Codul de executare, la solicitarea executorului judecătoresc, procurorul, prin ordonanță motivată, sau, după caz, instanța de judecată, prin încheiere, dispune ridicarea sechestrului în vederea valorificării acestuia.	Articolul 210². Aplicarea măsurilor asiguratorii în cazul bunurilor grevate de drepturi reale de garanție și urmărite silit (1) În cazul în care bunurile puse sub sechestru urmează a fi valorificate în condițiile art. 102¹ din Codul de executare, la solicitarea executorului judecătoresc, procurorul, prin ordonanță motivată, sau, după caz, instanța de judecată, prin încheiere, dispune ridicarea sechestrului în vederea valorificării acestuia. (2) După stingerea creanțelor garantate și deducerea cheltuielilor de executare silită, la notificarea executorului judecătoresc, procurorul prin ordonanță motivată sau după caz, instanța de

		(2) După stingerea creanțelor garantate și deducerea cheltuielilor de executare silită, la notificarea executorului judecătoresc, procurorul prin ordonanță motivată sau după caz, instanța de judecată, prin încheiere, dispune aplicarea sechestrului asupra sumelor de bani rezultate din valorificarea bunurilor în procedura de executare silită, precum și asupra altor bunuri ale persoanei indicate la art. 204 alin. (1), în cuantumul necesar pentru acoperirea valorii probabile a pagubei prevăzute la art. 204. (3) În vederea executării prevederii alin. (2), sumele de bani rămase după stingerea creanțelor garantate și deducerea cheltuielilor de executare silită se consemnează în contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale”.	judecată, prin încheiere, dispune aplicarea sechestrului asupra sumelor de bani rezultate din valorificarea bunurilor în procedura de executare silită, precum și asupra altor bunuri ale persoanei indicate la art. 204 alin. (1), în cuantumul necesar pentru acoperirea valorii probabile a pagubei prevăzute la art. 204. (3) În vederea executării prevederii alin. (2), sumele de bani rămase după stingerea creanțelor garantate și deducerea cheltuielilor de executare silită se consemnează în contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale.
Art. II.	Codul de executare nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214–220, art. 704), cu modificările ulterioare		
1.	Articolul 102. Urmărirea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală (1) Bunurile sechestrate de organele de urmărire penală în procesul urmăririi penale pot fi sechestrate repetat și urmărite pentru satisfacerea unor alte creanțe numai în cazul în care cauza penală a fost clasată, lipsește prejudiciul material sau valoarea acestor bunuri depășește mărimea prejudiciului material asigurat prin sechestrul organului de urmărire penală. La solicitarea executorului judecătoresc, organul de urmărire penală este	Articolul 102 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) În situația în care asupra unor bunuri ale debitorului a fost instituit un sechestr de către organele de urmărire penală, iar executorul judecătoresc identifică alte bunuri asupra cărora poate fi aplicat sechestrul, sau aplică sechestrul repetat, în condițiile alin. (1), ori inițiază procedura de valorificare a bunurilor asupra cărora organele de urmărire penală au aplicat anterior măsura sechestrului, acesta	Articolul 102. Urmărirea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală (1) Bunurile sechestrate de organele de urmărire penală în procesul urmăririi penale pot fi sechestrate repetat și urmărite pentru satisfacerea unor alte creanțe numai în cazul în care cauza penală a fost clasată, lipsește prejudiciul material sau valoarea acestor bunuri depășește mărimea prejudiciului material asigurat prin sechestrul organului de urmărire penală. La solicitarea executorului judecătoresc, organul de urmărire penală este obligat să îl informeze, în termenul

obligat să îl informeze, în termenul stabilit la art.88 alin.(4), despre mărimea sumei prejudiciului asigurat și despre persoana în ale cărei interese a fost instituit sechestrul. (2) Despre inițierea procedurii de valorificare a bunului sechestrat, executorul judecătoresc va înștiința organul care a instituit sechestrul și partea interesată în al cărei folos a fost instituit sechestrul. Suma obținută se distribuie în condițiile prezentului cod, ținându-se cont și de suma pretinsă de partea interesată în a cărei favoare a fost instituit sechestrul de către organul de urmărire penală. Mijloacele bănești vor fi consemnate pe contul executorului judecătoresc și eliberate după emiterea unei hotărâri judecătorești irevocabile în acest sens.	transmite neîntârziat Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale o notificare scrisă despre acest fapt. La solicitarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale, executorul judecătoresc este obligat să pună la dispoziție datele și informațiile din dosarul de executare, în măsura în care acestea sunt relevante pentru atingerea scopului în vederea căruia a fost aplicat sechestrul de organul de urmărire penale sau pentru administrarea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală.”.	stabilit la art.88 alin.(4), despre mărimea sumei prejudiciului asigurat și despre persoana în ale cărei interese a fost instituit sechestrul. (2) Despre inițierea procedurii de valorificare a bunului sechestrat, executorul judecătoresc va înștiința organul care a instituit sechestrul și partea interesată în al cărei folos a fost instituit sechestrul. Suma obținută se distribuie în condițiile prezentului cod, ținându-se cont și de suma pretinsă de partea interesată în a cărei favoare a fost instituit sechestrul de către organul de urmărire penală. Mijloacele bănești vor fi consemnate pe contul executorului judecătoresc și eliberate după emiterea unei hotărâri judecătorești irevocabile în acest sens. (3) În situația în care asupra unor bunuri ale debitorului a fost instituit un sechestr de către organele de urmărire penală, iar executorul judecătoresc identifică alte bunuri asupra cărora poate fi aplicat sechestrul, sau aplică sechestrul repetat, în condițiile alin. (1), ori inițiază procedura de valorificare a bunurilor asupra cărora organele de urmărire penală au aplicat anterior măsura sechestrului, acesta transmite neîntârziat Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale o notificare scrisă despre acest fapt. La solicitarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale, executorul judecătoresc este obligat să pună la dispoziție datele și informațiile din dosarul de executare, în măsura în care acestea sunt relevante pentru atingerea scopului în vederea căruia a fost aplicat sechestrul de organul de urmărire
---	---	--

			penale sau pentru administrarea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală.
2.		Se completează cu articolul 102¹ cu următorul cuprins: „Articolul 102¹. Urmărirea bunurilor grevate de drepturi reale de garanție și sechestrate în procesul penal (1) Bunurile asupra cărora sunt constituite drepturi reale de garanție și înregistrate anterior aplicării sechestrului în procesul penal, pot fi valorificate de către executorul judecătoresc, după notificarea prealabilă a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată ce a dispus sechestrul în procesul penal. (2) Mijloacele bănești rezultate din valorificare, după deducerea cheltuielilor de executare silită, servesc cu prioritate la stingerea creanțelor garantate. Suma rămasă se consemnează în contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale. (3) Bunurile sechestrate valorificate în condițiile prezentului articol se dobândesc libere de orice grevare, precum ipotecă, garanție reală mobilă, rezervă a proprietății sau alt drept de retenție de orice fel ori măsuri asigurătorii, și conțin garanție contra evicțiunii.”.	Articolul 102¹. Urmărirea bunurilor grevate de drepturi reale de garanție și sechestrate în procesul penal (1) Bunurile asupra cărora sunt constituite drepturi reale de garanție și înregistrate anterior aplicării sechestrului în procesul penal, pot fi valorificate de către executorul judecătoresc, după notificarea prealabilă a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată ce a dispus sechestrul în procesul penal. (2) Mijloacele bănești rezultate din valorificare, după deducerea cheltuielilor de executare silită, servesc cu prioritate la stingerea creanțelor garantate. Suma rămasă se consemnează în contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale. (3) Bunurile sechestrate valorificate în condițiile prezentului articol se dobândesc libere de orice grevare, precum ipotecă, garanție reală mobilă, rezervă a proprietății sau alt drept de retenție de orice fel ori măsuri asigurătorii, și conțin garanție contra evicțiunii.
Art. III.	Legea insolvenței nr. 149/2012 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.193–197, art.663), cu modificările ulterioare		
1.	Articolul 66. Atribuțiile principale și drepturile administratorului și lichidatorului	Articolul 66 alineatul (1) se completează cu litera i ¹), cu următorul cuprins:	Articolul 66. Atribuțiile principale și drepturile administratorului și lichidatorului

	(1) Administratorul și lichidatorul au următoarele atribuții principale: a) examinarea activității debitorului asupra căruia se inițiază procedura de insolabilitate în raport cu situația de fapt, întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au condus la insolabilitate, menționându-se persoanele cărora le-ar fi imputabile și premisele angajării răspunderii acestora în condițiile legii, prezentarea acestui raport instanței de insolabilitate în termenul stabilit de ea; [...] i) sesizarea organelor de resort despre contravențiile și/sau infracțiunile depistate în executarea atribuțiilor; [...]	„i¹) informează de îndată Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale cu privire la bunurile din masă debitoare asupra cărora a fost instituit sechestrul de organele de urmărire penală și, la solicitarea acesteia, furnizează datele și informațiile aflate în posesia sa, în măsura în care acestea sunt relevante pentru administrarea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală.”.	(1) Administratorul și lichidatorul au următoarele atribuții principale: a) examinarea activității debitorului asupra căruia se inițiază procedura de insolabilitate în raport cu situația de fapt, întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au condus la insolabilitate, menționându-se persoanele cărora le-ar fi imputabile și premisele angajării răspunderii acestora în condițiile legii, prezentarea acestui raport instanței de insolabilitate în termenul stabilit de ea; [...] i) sesizarea organelor de resort despre contravențiile și/sau infracțiunile depistate în executarea atribuțiilor; i¹) informează de îndată Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale cu privire la bunurile din masă debitoare asupra cărora a fost instituit sechestrul de organele de urmărire penală și, la solicitarea acesteia, furnizează datele și informațiile aflate în posesia sa, în măsura în care acestea sunt relevante pentru administrarea bunurilor sechestrate de organele de urmărire penală. [...]
2.	Articolul 140. Termenele de înaintare a creanțelor (1) Dacă are o creanță față de debitor născută anterior datei deschiderii procedurii, creditorul înaintează în scris creanța, indiferent de tipul ei, printr-o cerere de admitere a creanțelor adresată instanței de judecată care examinează cauza de insolabilitate a debitorului. Cererile de	Articolul 140 se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins: „(5¹) Creanța persoanei care pretinde repararea unui prejudiciu material sau moral cauzat nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia, se include sub condiție suspensivă, până la soluționarea definitivă a acțiunii civile cu stabilirea	Articolul 140. Termenele de înaintare a creanțelor (1) Dacă are o creanță față de debitor născută anterior datei deschiderii procedurii, creditorul înaintează în scris creanța, indiferent de tipul ei, printr-o cerere de admitere a creanțelor adresată instanței de judecată care examinează cauza de insolabilitate a debitorului. Cererile de admitere

	admitere a creanțelor se consemnează într-un registru, care se păstrează în instanță. [...] (5) Creanțele neajunse la scadență se consideră scadente din momentul intentării procesului de insolvență. Creanțele sub condiție la data deschiderii procedurii vor fi îndreptățite să participe la distribuiri de sume în măsura permisă de prezenta lege. (6) Se consideră sub condiție și creanțele care pot fi valorificate împotriva debitorului numai după executarea unui creditor principal. (7) Sub incidența prezentului articol cad și creanțele întemeiate pe hotărâri judecătorești sau pe hotărâri arbitrale irevocabile, sau pe titluri executorii.	exactă a sumei despăgubirii cuvenite, în cadrul procesului penal, sau după caz, în ordinea procedurii civile.”.	a creanțelor se consemnează într-un registru, care se păstrează în instanță. [...] (5) Creanțele neajunse la scadență se consideră scadente din momentul intentării procesului de insolvență. Creanțele sub condiție la data deschiderii procedurii vor fi îndreptățite să participe la distribuiri de sume în măsura permisă de prezenta lege. (5¹) Creanța persoanei care pretinde repararea unui prejudiciu material sau moral cauzat nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia, se include sub condiție suspensivă, până la soluționarea definitivă a acțiunii civile cu stabilirea exactă a sumei despăgubirii cuvenite, în cadrul procesului penal, sau după caz, în ordinea procedurii civile. (6) Se consideră sub condiție și creanțele care pot fi valorificate împotriva debitorului numai după executarea unui creditor principal. (7) Sub incidența prezentului articol cad și creanțele întemeiate pe hotărâri judecătorești sau pe hotărâri arbitrale irevocabile, sau pe titluri executorii.
3.	Articolul 159. Depunerea sumelor rezervate și distribuția surplusului (1) Sumele care, la momentul distribuției finale, sînt rezervate se depun de administrator/lichidator, cu încuviințarea instanței de insolvență, pe cheltuiala creditorului în a cărui favoare s-a făcut	Articolul 159 se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins: „(5) În cazul în care acțiunea civilă prevăzută la art. 140 alin. (5¹) nu a fost soluționată până la încheierea procedurii de insolvență, indiferent dacă aceasta se finalizează urmare a încheierii procedurii de restructurare ori a celei de faliment, creanța	Articolul 159. Depunerea sumelor rezervate și distribuția surplusului (1) Sumele care, la momentul distribuției finale, sînt rezervate se depun de administrator/lichidator, cu încuviințarea instanței de insolvență, pe cheltuiala creditorului în a cărui favoare s-a făcut rezervarea,

rezervarea, pe contul „Mijloace intrate temporar în dispoziția instanței de judecată”. (2) Sumele distribuite și neridicate de cei îndreptățiți pînă la finalizarea procedurii se depun pe contul „Mijloace intrate temporar în dispoziția instanței de judecată” ori se sting prin consemnare la o bancă sau la notar. Extrasul din cont se depune la dosar. (3) Dacă la distribuția finală creanțele tuturor creditorilor sînt satisfăcute în volum total, administratorul/lichidatorul transmite surplusul către debitor. Dacă debitorul este persoană juridică, administratorul/lichidatorul remite fiecărui participant partea din surplus care i-ar fi revenit în cazul lichidării în afara procesului de insolabilitate. (4) În cazul în care, la distribuția finală, se constată că bunurile care alcătuiesc masa debitoare nu sînt suficiente pentru plata creanțelor înregistrate în tabelul definitiv consolidat, instanța de insolabilitate va autoriza, în mărimea creanțelor neacoperite, executarea silită din bunurile, inclusiv din mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională sau în valută străină, ale membrilor organelor de conducere ale debitorului declarate culpabile de neîndeplinirea obligațiilor de depunere a cererii introductive prevăzute la art. 14 și art. 248 și, după caz, din patrimoniul asociațiilor (membrilor, acționarilor) cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului, pronunțând o încheiere definitivă executorie, care va fi pusă în executare de	apărută în baza hotărârii definitive pe marginea acțiunii civile se acoperă, după caz, din bunurile și veniturile debitorului în privința căruia s-a încheiat procedura de restructurare sau din sumele prevăzute la alin. (1). (6) În cazul în care se constată că sumele prevăzute la alin. (1) nu sunt suficiente pentru plata creanței prevăzute la art. 140 alin. (5¹), creditorul poate intenta o acțiune pentru recuperarea creanței neacoperite împotriva fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolabilitate intenționată), în măsura în care acestora le este imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului.”.	pe contul „Mijloace intrate temporar în dispoziția instanței de judecată”. (2) Sumele distribuite și neridicate de cei îndreptățiți pînă la finalizarea procedurii se depun pe contul „Mijloace intrate temporar în dispoziția instanței de judecată” ori se sting prin consemnare la o bancă sau la notar. Extrasul din cont se depune la dosar. (3) Dacă la distribuția finală creanțele tuturor creditorilor sînt satisfăcute în volum total, administratorul/lichidatorul transmite surplusul către debitor. Dacă debitorul este persoană juridică, administratorul/lichidatorul remite fiecărui participant partea din surplus care i-ar fi revenit în cazul lichidării în afara procesului de insolabilitate. (4) În cazul în care, la distribuția finală, se constată că bunurile care alcătuiesc masa debitoare nu sînt suficiente pentru plata creanțelor înregistrate în tabelul definitiv consolidat, instanța de insolabilitate va autoriza, în mărimea creanțelor neacoperite, executarea silită din bunurile, inclusiv din mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională sau în valută străină, ale membrilor organelor de conducere ale debitorului declarate culpabile de neîndeplinirea obligațiilor de depunere a cererii introductive prevăzute la art. 14 și art. 248 și, după caz, din patrimoniul asociațiilor (membrilor, acționarilor) cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului, pronunțând o încheiere definitivă executorie, care va fi pusă în executare de către administrator/ lichidator, prin executor judecătoresc.
---	---	--

	către administrator/ lichidator, prin executor judecătoresc.		(5) În cazul în care acțiunea civilă prevăzută la art. 140 alin. (5¹) nu a fost soluționată până la închiderea procedurii de insolabilitate, indiferent dacă aceasta se finalizează urmare a încheierii procedurii de restructurare ori a celei de faliment, creanța apărută în baza hotărârii definitive pe marginea acțiunii civile se acoperă, după caz, din bunurile și veniturile debitorului în privința căruia s-a încheiat procedura de restructurare sau din sumele prevăzute la alin. (1). (6) În cazul în care se constată că sumele prevăzute la alin. (1) nu sunt suficiente pentru plata creanței prevăzute la art. 140 alin. (5¹), creditorul poate intenta o acțiune pentru recuperarea creanței neacoperite împotriva fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvabilitate intenționată), în măsura în care acestora le este imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului.
Art. IV.	Legea privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale nr. 48/2017(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.155–161, art.252)		
1.	Articolul 5. Atribuțiile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale Atribuțiile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale sînt: a) urmărirea și identificarea bunurilor infraționale și acumularea probelor prin efectuarea investigațiilor financiare paralele și	Articolul 5 litera h) după textul „autoritățile publice” se completează cu textul „și profesiile juridice”.	Articolul 5. Atribuțiile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale Atribuțiile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale sînt: a) urmărirea și identificarea bunurilor infraționale și acumularea probelor prin efectuarea investigațiilor financiare paralele și

întocmirea proceselor-verbale de consemnare a rezultatelor acestora, precum și indisponibilizarea bunurilor infracționale în condițiile Codului de procedură penală; [...] g) reprezentarea intereselor statului și ale persoanelor juridice de drept public în procese penale și civile de recuperare a bunurilor infracționale, precum și de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea legislației Republicii Moldova și a altor state; h) cooperarea cu autoritățile publice care exercită atribuții relevante pentru activitatea desfășurată de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale; i) susținerea, în condițiile legii, a organelor judiciare pentru utilizarea celor mai bune practici în materia identificării și administrării bunurilor care pot face obiectul măsurilor de indisponibilizare și confiscare în cadrul procesului penal.		întocmirea proceselor-verbale de consemnare a rezultatelor acestora, precum și indisponibilizarea bunurilor infracționale în condițiile Codului de procedură penală; [...] g) reprezentarea intereselor statului și ale persoanelor juridice de drept public în procese penale și civile de recuperare a bunurilor infracționale, precum și de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea legislației Republicii Moldova și a altor state; h) cooperarea cu autoritățile publice și profesiile juridice care exercită atribuții relevante pentru activitatea desfășurată de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale; i) susținerea, în condițiile legii, a organelor judiciare pentru utilizarea celor mai bune practici în materia identificării și administrării bunurilor care pot face obiectul măsurilor de indisponibilizare și confiscare în cadrul procesului penal.
--	--	--

CERERE nr. 03/1862 din 19.02.2026

privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a
proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative
(reglementarea urmăririi bunurilor în proceduri concurente și audierea
persoanelor acuzate în proceduri distincte)

Nr. crt	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Tipul și denumirea proiectului	- Lege; - Lege pentru modificarea unor acte normative (<i>reglementarea urmăririi bunurilor în proceduri concurente și audierea persoanelor acuzate în proceduri distincte</i>)
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Justiției
3.	Justificarea depunerii cererii (<i>indicația corespunzătoare sau remarca precum că proiectul este elaborat din inițiativa autorului</i>)	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (<i>reglementarea urmăririi bunurilor în proceduri concurente și audierea persoanelor acuzate în proceduri distincte</i>) a fost elaborat de Ministerul Justiției, la propunerea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale
3 ¹ .	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (<i>PNA, PND, PNR, și alte documente de planificare sectoriale</i>)	Proiectul actului normativ a fost elaborat în vederea realizării acțiunii „1.2.3. <i>Elaborarea și adoptarea cadrului normativ în domeniul partajării bunurilor urmărite în diferite proceduri</i> ” din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 342/2022.
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	1. Procuratura Generală; 2. Ministerul Afacerilor Interne (<i>inclusiv Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră</i>); 3. Ministerul Finanțelor (<i>inclusiv Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal</i>) 4. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; 5. Curtea Supremă de Justiție; 6. Centrul Național Anticorupție; 7. Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești; 8. Uniunea Administratorilor Autorizați; 9. Uniunea Avocaților din Moldova.
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
6.	Numele, prenumele, funcția și datele de contact ale persoanei	Andrian ȘARGU, Consultant, Direcția elaborare acte normative Tel. 0 (22) 201-429,

	responsabile de promovarea proiectului	email: andrian.sargu@justice.gov.md ;
7.	<i>Anexe (proiectul actului care se solicită a fi înregistrat, nota informativă)</i>	- Proiectul legii – 4 file; - Nota de fundamentare – 11 file; - Tabelul comparativ – 14 file.
8.	Data și ora depunerii cererii	19.02.2026
9.	Semnătura Eduard SERBENCO Secretar de Stat	